

Ferdinand David'in Çok Yönlü Müzikal Kimliğiyle Dönemine ve Günümüze Etkileri

Ferdinand David's Influences on His Period and Today with His Multi-Functional Identity

Faruk Eren AKÇAY¹

Öz

19. yüzyılda Almanya'da etkili olan romantizm akımı müzik alanında klasik dönemden sonra birçok yeniliği beraberinde getirmiştir. Müzikteki yenilikler keman çalımında da birçok değişime yol açarak Alman Keman Okulu'nun özünü bulmasını sağlamıştır. 19. yüzyıl bu sebeple Alman Keman Okulu için bir altın çağdır. Alman Keman Okulu'nun bu çağı yaşamasında müzikteki değişimlerin yanı sıra dönemin kemancılarının da etkisi olduğu görülmektedir. Ferdinand David bu dönemin önemli kemancılarından biridir. Ünlü kemancı 1810 yılında Hamburg'da doğmuş, keman eğitimine yine bu dönemin önemli isimlerinden olan Louis Spohr ile başlamıştır. Louis Spohr'la yaptığı çalışmalar sonucu solist olarak birçok şehirde sayısız konser vermiş ve ülkesinde erken yaşta tanınmıştır. David aynı zamanda Mendelssohn'un yakın arkadaşıdır. Yıllar süren dostlukları boyunca Alman müziğinin gelişimi için gayret göstermişlerdir. Mendelssohn'un Leipzig Gewandhaus Orkestrası'ndaki direktörlüğü ve David'in başkemancılığı sayesinde Leipzig şehri müzik alanında büyük önem kazanmıştır. Leipzig Konservatuvarı için gerçekleştirdikleri katkılar da şehrin müziğinin daha sonraki nesillere aktarımını sağlamıştır. Ferdinand David günümüzde çoğunlukla besteciliğiyle anılmaktadır. 1837 yılında yazdığı trombon konçertinosunun günümüzde çok kez seslendirilmesi bestecilik yönüyle anılmasının sebeplerindedir. Ayrıca yaşamı ve icracılığı hakkındaki kaynak eksikliği ünlü kemancının bestecilik yönünün daha ön planda olmasına yol açmaktadır. Birçok ülkenin çok sesli müzik icrasına etki etmiş olan Alman Keman Okulu'nun kurucularından biri olarak Ferdinand David'in keman eğitimi ve icracılığına önemli etkileri olduğu düşünülmektedir. Bu etkiler Ferdinand David'in yaşamıyla birlikte bu çalışma içerisinde incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: David, keman, romantizm

Makale Türü: Araştırma

Abstract

The movement of Romanticism, which was influential in the 19th century of Germany, brought many innovations in the field of music after the Classical period. Innovations in the field of music also enabled the German Violin School to find its essence as it has led to many changes in violin playing. Therefore, 19th century can be regarded as a golden era for German Violin School. The very reasons for German Violin School having experienced such an age can be explained not only with the changes in music but also with the influence of the 19th century violinist. Ferdinand David is one of the outstanding violinists in this period. The well-known violinist was born in 1810 in Hamburg and started his violin education with Louis Spohr who was also one of the most important figures of this period. As a result of studying with Louis, he gave many concerts in many cities as a soloist and he became famous in his country at an early age. David is also a close friend to Mendelssohn. During their years long friendship, they strived for the improvement of German music. The city of Leipzig gained importance in the field of music thanks to the directorship of Mendelssohn and to David leading to the violins of in Leipzig Gewandhaus Orchestra. Their contributions for the Leipzig Conservatory also ensured to convey the music of the city to the next generations. Ferdinand David is mostly referred to with his composition today. The performings of his

¹Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, 1234567890erenakcay@gmail.com.

concertino for trombone which he had composed in 1837 is one of the reasons to be remembered with his compositions. Furthermore, the lack of sources about his life and his performings make his way of composition more prominent. It is considered that Ferdinand David who is one of the creators of the German Violin School which had affected many poliphonic music performings of many countries had significant effects on violin education and its performance. These effects along with Ferdinand David's life will be under close scrutiny in this study.

Keywords: David, violin, romanticism

Paper Type: Research

Giriş

Keman ekolleri arasında Alman Keman Okulu büyük öneme sahiptir. 16. yüzyıldan başlayarak günümüze kadar gelen bu ekol başlangıçta Fransız ve İtalyan ekollerinden beslenmiş ve uzun yıllar bu ekollerin etkisinde kalmıştır. Bu etki özellikle Alman keman icracılarının Fransa ve İtalya'ya gerçekleştirdiği seyahatlerle olmuştur. Alman ekolünde Fransız ve İtalyan ekolünün etkileri neredeyse 19. yüzyıla kadar sürmektedir. 17 ve 18. yüzyıldaki uzaklaşmalara rağmen İtalyan ve Fransız etkisinden bağımsız bir Alman stiline 18. yüzyılın ikinci yarısı ve 19. yüzyılda rastlanmaktadır. Bu stilin özünü bulmada 18 ve 19. yüzyılın ünlü Alman kemancıları büyük roller üstlenmiştir (Ketenci, 2005).

Bu yüzyıllarda keman çalımındaki değişimlere değinmeden önce aynı dönemlerde tüm Avrupa'da etkin olan romantizm akımının özelliklerinden de söz etmek gerekir. 19. yüzyılda bu akımla birlikte müziğin saray egemenliğinden çıkması bazı kalıpların yıkılmasına neden olmuştur. Klasik dönemde soylular için yapılan sade ve kuralcı bir müzik hakimiyetine karşın Romantik dönemde bestecinin duygularını daha net aktarabildiği özgün eserlere rastlanır. Eserler genellikle daha uzun ve esnek melodilerden oluşur. Dinamikler klasik döneme göre çeşitlenmiş ve bu sayede renk faktörü daha ön plana çıkarılmıştır

Almanya'da romantizmin, kaynağını "Sturm and Drang" isimli edebiyat temelli akımdan alması, müzik için şiirselliğin ön planda olmasını sağlamıştır (Yağışan & Aydın, 2013). Bu yüzden Alman romantizminde özellikle keman için bestelenen eserlerin Klasik döneme göre daha virtüöz temelli olduğu görülmektedir. Beethoven başta olmak üzere Mendelssohn ve Brahms gibi besteciler keman için solistin daha ön planda olduğu konçertolar yazmıştır. Ayrıca Louis Spohr, Ferdinand David, August Wilhelmj ve Joseph Joachim gibi kemancılar bu dönemde keman çalımına getirdiği yeniliklerle ön plandadır (Erdal, 2010). Bu yazının konusu, bahsedilen dönemin önemli keman icracılarından olan Ferdinand David ve dönemine etkileri üzerinedir.

Ferdinand David öncesinde de söz edildiği gibi Alman Keman Okulu'nun önemli temsilcilerindedir. Bunun yanında yaşadığı dönemde Leipzig müzik topluluğunun Mendelssohn'dan sonra gelen ismidir. Yaşamının ilk yıllarında kemancılığıyla tanınan David, Leipzig Gewandhaus Orkestrası'nda başkemancılık ve Leipzig Konservatuarı'nda öğretmenlik görevlerine başladıktan sonra hem eğitimciliği hem orkestracılığı hem de editörlüğüyle ön plana çıkmıştır. Kendisinin tüm bu yönleriyle bilinmesinde ünlü besteci Mendelssohn ile dostluğunun önemi büyüktür. David'in Gewandhaus Orkestrası'nda başkemancı olmasında ve aynı zamanda konservatuvardaki eğitimcilik kariyerine başlamasında yine Mendelssohn'un önemli etkileri vardır.

Amaç ve Önem

David, döneminde çok yönlü profesyonel kimliğiyle ön planda olmasına rağmen günümüzde çoğunlukla besteciliğiyle anılır. Ancak bugün keman repertuarındaki kimi önemli eserler David'in 19. yüzyıldaki çabaları sayesinde seslendirilmektedir. David'in repertuvara

katkılarıyla ilgili yapılan literatür taraması sonucunda bu konuda kaynak eksikliği olduğu görülmüştür. David'in besteciliğinin yanında müziğe ve keman repertuvarına yaptığı katkıların araştırılması ve bilinmesi müzik tarihi açısından da yorumculuk için de önem taşımaktadır. Bu çalışma bahsi geçen eserler hakkında hem icracıyı hem de dinleyiciyi bilinçlendirmeyi amaçlamaktadır.

David'in keman repertuvarına yaptığı katkıların dışında araştırılması gereken bir diğer konu eğitimciliğidir. Ünlü kemancı Leipzig Konservatuvarı'ndaki eğitim hayatı boyunca önemli öğrenciler yetiştirerek Leipzig şehrini keman eğitimi konusunda üst noktalara taşımıştır. Ayrıca yazdığı metot kitaplarıyla temel keman eğitimine katkıları sağlamıştır. Joachim, Schradieck ve August Wilhelm gibi önemli kemancıları yetiştiren biri olarak David'in eğitimcilik yönünün günümüz keman eğitimcilerine yeni fikirler vermesi açısından daha detaylı bilinmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışma bu konu hakkında yapılacak detaylı çalışmalar için ön hazırlık amacı taşır.

1. Ferdinand David'in Hayatı

Ferdinand David 1810 yılında Hamburg'da dünyaya gelmiş 1873 yılında İsviçre'de hayata veda etmiştir. Genel bir inceleme sonucu ünlü kemancının yaşamının büyük bir kısmını Leipzig'de geçirdiği ve yaşamındaki en önemli olayların bu dönemde gerçekleştiği görülmektedir. Bu yüzden bu bölüm Ferdinand David'in Leipzig öncesi ve Leipzig dönemi olmak üzere iki alt başlığa ayrılmıştır.

1.1. Leipzig Öncesi Dönem

Giriş bölümünde de belirtildiği gibi Ferdinand David'in yaşamında Mendelssohn'un önemi oldukça büyüktür. İkilinin yaşamları boyunca dayanışma içinde oldukları bilinir. Bununla birlikte bir yıl arayla aynı binada doğmaları ve yıllar sonra tanışmaları ilginç bir tesadüf olarak görülmektedir (Jong, 2012). David'in yaşamının ele alınacağı bu süreçte, ünlü kemancının yaşamında önemli bir yeri olmasından ötürü Mendelssohn'dan da söz edilecektir. Ancak öncelikle her ikisinin de aile yapılarından ve doğdukları dönemin özelliklerinden bahsetmek gerekir. Bu özellikler okuyucuyu Mendelssohn ve David'in aynı binada doğmalarına rağmen yıllarca tanışamamalarının sebebine ulaştıracaktır.

İlk olarak her ikisinin de varlıklı ailelerde doğduğu görülmektedir. Her iki aile de Yahudi kökenlidir fakat daha sonra Protestanlığı benimsemişlerdir. Bernstein, David'in vaftiz edildiği tarihi 1828 yılı olarak belirtir (Bernstein, 1909). Her iki ailenin Protestanlığı benimseme sebebi o dönemde Avrupa'da Yahudilere yönelik gerçekleşen baskı ve ayrımcılıkla açıklanabilir. Avrupa'da 1791 yılında ilk kez Fransa'da Yahudilere bazı haklar tanınsa da diğer Avrupa ülkelerinde bu hakların tanınması yıllar sonra gerçekleşmiştir (Richarz, 2009).

Mendelssohn'un ailesi bestecinin doğumundan hemen sonra Hamburg'dan taşınmıştır. Buna sebep olarak, Napolyon'un o dönem İngiltere'ye uyguladığı ambargo ve bunun sonucunda oluşan ticari sıkıntılar gösterilebilir. Napolyon Savaşları'nın yaşandığı bu dönemde Napolyon, Avrupa'da kıtasal bir birlik oluşturmak istemiş ve İngiltere'ye ambargo uygulamıştır. 1870 yılında Avrupa'daki tüm limanlar İngiltere'ye kapatılsa da bu durum tam tersine İngiltere'nin değil diğer Avrupa ülkelerinin aleyhine olmuştur. Böylece Avrupa'da ticaret çökmeye başlamıştır (Sayder, 2012). Bu çöküş üzerine birçok bankacı ve tüccar bu ambargoya karşı koymuştur. Karşı koyanlardan birisi Mendelssohn'un bankacı babası Abraham Mendelssohn'dur. Bunun üzerine Mendelssohn ailesi Fransızların misilleme ihtimaline karşı 1811'de Berlin'e taşınır (Taylor & Jameson, 2000). Bu durum Mendelssohn ve David'in aynı binada doğmalarına rağmen yıllarca tanışamamalarına yol açmıştır.

David'in Mendelssohn'la tanışmadan önceki müzik yaşamından söz etmek gerekirse, ilk olarak ünlü kemancının keman çalışmalarına 1822 yılında Louis Spohr ile başladığı görülmektedir. Kendisinin yaşamının ele alındığı yazılarda bundan önceki yıllarla ilgili kemana nereden veya nasıl ilgi duyduyuyla alakalı herhangi bir bilgi bulunamamıştır. 12 yaşında Louis

Spoehr'dan keman dersi almak için gittiği Kassel şehrinde aynı zamanda Moritz Hauptmann'dan teori dersleri alır. Kendisinin henüz küçük yaşta gösterdiği çaba, derslere olan ciddiyeti ve yoğunluğu kısa sürede meyvesini verir; Kassel'den Hamburg'a dönüşünden sonra piyanist kardeşi Louise'yle birlikte Kopenhag, Berlin, Leipzig ve Dresden şehirlerinde gerçekleştirecekleri konser turuna çıkarlar. David bu konser turu sırasında Leipzig Gewandhaus Orkestrası'yla ilk solo konserini verir (Jong, 2012).

Mendelssohn ve David'in tanışması da bu dönemde, genç kemancının Berlin'de olduğu sırada gerçekleşmiştir. Burada tanışmalarından bir yıl sonra Mendelssohn Berlin'e taşınması için David'e mektup yollar. Mektupta David'in daha iyi bir kariyere sahip olması için Berlin gibi müzik alanında önemli bir şehre taşınması gerektiğini belirtmiştir (The Musical Times, 1906).

David, Mendelssohn'un tavsiyesiyle 1826 yılında Berlin'e taşınsa da sadece üç yıl süreyle bu şehirde bulunmuştur. Burada bulunduğu süreç boyunca Königsstadt Tiyatro Orkestrası'nda çalışarak geçimini sağlamıştır. Aynı zamanda Julius-Edward Rietz kardeşler ve Mendelssohn'la beraber oluşturduğu oda müziği grubuyla birçok konser vermiştir. Genç kemancı, seyircinin beğenisini toplayan icracılığıyla Berlin dışında da tanınmaya başlamıştır. Bu tanınma sayesinde 1829 yılında Karl Gotthard von Liphart'dan gelen teklif üzerine Estonya'ya (Livonia) gider. Burada Karl Gotthard von Liphart'ın sahibi olduğu yaylı çalgılar grubunun birinci kemancılığını yapmaya başlar. (Stowell, 2001). Estonya'ya gitmesi o bölgede kendini tanıtmaya açısından da büyük fırsattır. Riga, Moskova ve St. Petersburg gibi şehirlerde konserler vererek birçok dinleyiciyi etkilemiştir.

David Estonya'da altı yıl yaşamıştır. Mendelssohn 1835 yılında Gewandhaus Orkestrası'nın yönetimine geçtikten sonra David'e, orkestranın başkemancılığını üstlenmesi için teklifte bulunur. Bu teklifle birlikte ünlü kemancı Leipzig'ye taşınarak otuz yedi yıl boyunca sürdüreceği Gewandhaus Orkestrası başkemancılık görevine başlamıştır. (The Musical Times, 1906).

1.2 Leipzig Dönemi

Dönemin Leipzig şehrini bir ticaret ve sanat merkezi olarak görmek mümkündür. Goethe bu şehri, insanların giyim tarzları ve eğitim seviyelerinden dolayı "Küçük Paris" olarak adlandırır (Mintelowsky, 2011). Bu şehirde dikkat çeken bir diğer gelişme matbaa alanındadır. Özellikle Breitkopf & Härtel tarafından basılan Allgemeine Musikalische Zeitschrift dergisi, müziğin daha çok kişiye ulaşmasını sağlayarak toplumun bilinçlenmesinde önemli rol oynamıştır (Pieper, 2015). Ünlü Edition Peters yayınevi de 1800 yılında bu şehirde kurulmuştur.

Leipzig'de bilinçlenen bu toplum kaliteli bir müziğe ihtiyaç duyar. Bu noktada şehrin köklü orkestralarından olan Gewandhaus Orkestrası büyük önem arz eder. 1835 yılından itibaren David'in orkestrada başlayan başkemancılık görevi ve Mendelssohn'un direktörlüğüyle Gewandhaus Orkestrası altın çağını yaşamaya başlamıştır. David ilk yıllarından itibaren aktif sanat hayatıyla Leipzig dinleyicisinin dikkatini çekmiş hem bir orkestracı hem de bir solist olarak birçok kişinin beğenisini toplamıştır. Alfred Richter ve Henry Chorley gibi önemli eleştirmenlerin yazıları, dönemin seyircisinin David hakkındaki izlenimlerinin birer yansımalarıdır. Richter Gewandhaus Orkestrası'nın provalarını izleme fırsatı bulmuş, ünlü kemancının orkestra içindeki duruşuna ve çalarken aynı zamanda çevresindekileri de kontrol etmesine dikkat çekmiştir (Richter, 2004). Chorley'de David'i "doğru zamanda doğru yerde olan doğru kişi" olarak nitelemiş, Gewandhaus Orkestrası için uygunluğunu belirtmiştir. Buna sebep olarak orkestra içindeki müzikal iletişim gücünün oldukça yüksek olmasını gösterir (Chorley, 1841).

David'in bu dönemde yakın çevresindeki ilgidene de söz etmek mümkündür. Yakın çevresi söz konusu olduğunda bir besteci olarak Mendelssohn önceliklidir. Ünlü bestecinin David'e ithafen yazdığı op.64 Keman Konçertosu'nda şüphesiz David'in kemancılığının etkisi

büyüktür. Eser 1844 yılında tamamlanmıştır. Bu tarih David'in Leipzig'deki ilerleyen yıllarına tekabül ettiği için, ünlü bestecinin David'in ilk yıllarından etkilenerek konçertoyu yazdığını söylemek mümkün gözükmez. Ancak 1838 yılında Mendelssohn'un David'e yolladığı mektup baz alındığında, eser hakkındaki ilk fikrin David'in Leipzig'deki ilk dönemlerinde ortaya çıktığı görülmektedir; “Bir sonraki kış senin için bir keman konçertosu yazmayı düşünüyorum. Aklımda mi minör tonda sürekli kafamı kurcalayan bir melodi dolanıyor.” (Saller, 2018). David'in bu eser üzerindeki etkisi sonraki bölümde ele alınacaktır.

1839 yılı itibariyle David'in solistlik kariyerinde uluslararası düzeyde yükseliş göze çarpar. Özellikle Londra, Manchester ve Birmingham gibi şehirlerde “Filarmoni Topluluğu” (Philharmonic Society) adına verdiği konserler dikkatlerin David üzerinde yoğunlaşmasına sebep olmuştur. Bu konserlerde David kendi keman konçertosunu seslendirmiş ve dinleyicinin beğenisini kazanmıştır. O dönem “The Musical World” dergisinde David hakkında çıkan yazı dinleyicinin beğenisini doğrular niteliktedir;

“Açıkgası henüz bir süre önce şehrimizi ziyaret eden Ferdinand David saygın bir şekilde anılmayı hak etti. Kendisi şu an yaklaşık 28 yaşlarında bir genç ve Spohr'un öğrencisi. Aynı zamanda Madame Dulcken'in² kardeşi. Çalıcılığında temiz bir entonasyona, dokunaklı bir karaktere ve duru bir tona sahip. Ayrıca birçok İngiliz kemancının örnek alması gerektiği bir sağ el tekniği var. Kendi yazdığı keman konçertosu ise solistin virtüöz özelliklerini ön plana çıkarma odaklı. Bestecisinin bir dahi olduğunu açıkça gösteriyor.” (The Musical Times, 1906, s. 458).

David'in Londra seyahati sadece kendi kariyerini yüceltme amaçlı değildir. Bu konserlerle birlikte Londra Filarmoni Orkestrası'nı izleyerek bulunduğu şehir ve kendi şehrinin müziğini kıyaslama olanağına sahip olmuştur. Orkestra hakkındaki izlenimleri Mendelssohn'a yazdığı 13 Nisan 1839 tarihli mektubunda görülmektedir;

“Bu haliyle orkestra, sanki görkemli bir org'un başında duran ruhsuz bir icracının müziği gibi. Ton kalitesi oldukça iyi ama renkten yoksun. Zor pasajlar temiz değil. Ayrıca çalanlar gerçek *fortissimo* ve *pianissimo* nedir bilmiyorlar. *Sforzando* 'lar sanki bir filin adımları gibi. (...) Nihayetinde sıra dışı bir materyale sahipler ve bunların yarısı bile Leipzig'de bize yetiyor.” (The Musical Times, 1906).

David'in Mendelssohn'la paylaştığı bu izlenimler kendi şehirlerindeki müziğin gelişimi için önem taşır. Başka ülkelerin müziğinde nasıl ve ne gibi gelişmeler olduğunu bilmek Leipzig'deki müziğin gelişimi açısından Mendelssohn ve David'in farkındalık kazanmasını sağlamıştır.

Mendelssohn ve David'in Leipzig'in müziğine olan katkısı sadece Gewandhaus Orkestrası'yla sınırlı değildir. 1843 yılında buna Leipzig Konservatuarı da dahil olmuştur. Konservatuarın kuruluşundan önce Mendelssohn'un okulun kurulmasındaki gayretlerinden de kısaca söz etmek gerekir. 1839 yılının Şubat ayında Yüksek Mahkeme Yargıçısı Dr. Henrich Blümner ölmüş ve ardında, bir bilim ya da sanat enstitüsü kurulması veya desteklenmesi için yirmi bin taler³ miras bırakmıştır. Mendelssohn Leipzig'de bir konservatuar kurulması için bu mirasın büyük bir olanak olduğunu farketmiştir. Ünlü besteci bu paranın fonlanmasında Prusya Kralı IV. Friedrich Wilhelm'in iznini almak için büyük çaba gösterir. Para kralın izniyle 1842 yılında fonlanır ve Leipzig Konservatuarı 1843 yılında kurulur (Pepple, 2018). Leipzig Konservatuarı'nın ilk tarihçilerinden olan Emil Kneschke, okulun kuruluş tarihini 2 Nisan 1843 olarak belirlemiştir. Okulun ilk kadrosu şu isimlerden oluşur; Felix Mendelssohn (piyano, kompozisyon ve solo şan), Robert Schumann (piyano, kompozisyon), Ferdinand David (keman), Moritz Hauptman (armoni, kontrpuan), Carl Ferdinand Becker (org, şeflik), Henriette

² David'in kardeşi Louise 1828 yılında Theobold Augustus Dulcken'le evlenerek Londra'ya yerleşmiştir. Bu şehirde verdiği konserlerle Madame Dulcken olarak tanınmıştır (Wenzel, 2016).

³ 16 ve 19. yüzyıllar arasında Cermen ülkelerinde para birimi olarak kullanılan gümüş sikke

Grabau-Bünau (solo ve koro şan), Moritz Klengel (keman), Ernst Ferdinand Wenzel (piyano), Louis Plaidy (piyano) (Kneschke, 1868).

Mendelssohn'un büyük çabalarıyla kurulan Leipzig Konservatuarı 1887 yılında kendi binasına kavuşana kadar Gewandhaus Orkestrası'nın binasında hizmet vermiştir. Kuruluşundan günümüze kadar dünyanın birçok yerinden farklı ülkenin vatandaşları eğitim için bu okula gelirler. Pepple Leipzig Konservatuarı'nın bu başarısını birkaç sebeple açıklar. Bunlardan ilki Leipzig'in konumuyla ilgilidir. Gewandhaus gibi bir orkestraya ev sahipliği yapan şehir aynı zamanda Bach, Telemann, Schumann ve Mendelssohn gibi önemli isimlerin yaşadığı yerdir. İkinci sebep olarak Dr. Henrich Blümmer'den kalan yardım fonunu gösterir. Üçüncü sebep Mendelssohn'un okulun kurulmasındaki katkıları ve onun oluşturduğu güçlü kadrodur (Pepple, 2018). Bu kadro bestecinin ölümünden sonra bile, yaşamlarının sonlarına kadar neredeyse hiç bozulmadan devam etmiştir.

Okulun keman bölümü ele alındığında, Ferdinand David önderliğinde Joseph Joachim, Richard Sahla, Wilhelm Joseph von Wasielewski, August Wilhelmj ve Henry Schradieck gibi önemli kemancıların yetiştiği eğitimcilik açısından zengin bir bölüm dikkat çeker. 1906 yılında *The Musical Times* adlı dergide yayımlanan makalede David'den, "olağanüstü öğretmen ve kusursuz bir sanatçı" olarak söz edilmiştir. İçeriğinde bazı öğrencileri hakkında bilgilere de yer verilen yazı şu şekilde devam eder; "David birinci sınıf bir solisttir. Aynı zamanda Gewandhaus orkestrasındaki performansı ile başkemancılığını kanıtlaması ve bir kuartet grubunun liderliğini üstlenmesi bu şehirde onu neredeyse rakipsiz kılmaktadır. Ayrıca öğretmenliğiyle de bir dahi olduğunu kanıtlanmıştır" (*The Musical Times*, 1906).

David'in eğitimcilik kariyerinin başladığı bu dönem çevresindeki bestecilerle daha çok etkileşim içinde olduğu verimli bir dönemdir. Ünlü kemancı artık Leipzig şehrinde fikirlerine danışılan ve birçok kişi tarafından aranan önemli bir figür olmuştur. Dönemindeki bestecilerle olan etkileşiminin yanında eski bestecilerin eserlerinin yeniden gün yüzüne çıkmasındaki katkıları da bu dönemi verimli yapan özelliklerdendir. Ayrıca tüm bu yönleriyle öğrencilerine örnek olmuş Alman müziği ve keman icracılığının gelişimini sonraki nesillere aktararak bu gelişimin gelenekselleşmesini sağlamıştır.

Bir sonraki bölümün de ana konusu olan David'in dönemine etkileri, ünlü kemancının Leipzig yaşamından itibaren tüm gayretlerinin detaylı anlatımlarıdır. Bu sebeple önceki paragrafta bahsi geçen verimli dönem hakkındaki detaylı açıklamalara diğer bölümde yer verilecektir.

2. Ferdinand David'in Dönemine Etkileri

Ferdinand David'in günümüzde çoğunlukla besteciliğiyle anılma sebebi 1837 yılında yazdığı op.4 numaralı Trombon Konçertinosu'dur. Bu eser günümüzde trombon repertuarının en çok seslendirilen eserlerindedir. Bunun dışındaki eserleri günümüzde çok fazla seslendirilmez. Jong David'in günümüzde en çok seslendirilen eserinin⁴ yanına op.12 Fagot Konçertosunu da dahil eder ve bu eserlerin günümüzde hala seslendirilmesinin sebebini her iki enstrumana⁵ yazılmış eser mevcudiyetinin az olmasıyla açıklar (Jong, 2012). Yine de son dönemde Alman kemancı sanatçısı Reto Kuppel tarafından kaydedilen Keman Suitleri (op.34), Virtüöz Etütleri, Kaprisleri (op.6) ve İsraili kemancı Hagai Shaham tarafından kaydedilen iki keman konçertosu (op.23 ve op.35) David'in az sayıda eseriyle sınırlı kalan bestecilik kimliğinin daha iyi anlaşılmasına yönelik girişimlerdir.

David besteciliği hariç tutulduğunda, icracı, eğitimci ve editör yönleriyle ön plana çıkar. Önceki bölümde de belirtildiği gibi çevresindeki birçok besteciye fikirleri ve icralarıyla katkı sağlayarak döneminde gelişmekte olan müziğe yön verdiği görülmektedir. Aynı zamanda eski müzik üzerine olan araştırmaları ve düzenlemeleriyle keman repertuarına birçok önemli eser

⁴ op.4 Trombon Konçertinosu

⁵ Fagot ve trombon

kazandırmıştır. Bu katkıların yanında eğitimciliğiyle dönemine etki ettiği görülür. Yetiştirdiği Joseph Joachim August Wilhelmj ve Henry Schradieck gibi öğrenciler keman icrasına yön vermiş önemli isimlerdir.

Bu bölümün ilk alt başlığında David'in yakın çevresindeki bestecilerle etkileşimi ve onlara olan katkıları incelenecek bunun sonucunda keman repertuarına kazandırdıklarından söz edilecektir. İkinci başlıkta ise David'in eğitimci kimliğine yer verilecektir. Bu bağlamda yetiştirdiği öğrenciler yönünden Alman Keman Ekolüne olan etkisi ele alınacaktır.

2.1 Bestecilere ve Bestecilerin Eserlerine Yönelik Etkileri

David'in bestecilerin eserlerine yönelik etkileri icra ve düzenlemeleri yönünden gerçekleşmiştir. İlk olarak Mendelssohn'un eserlerinden örnekler verilebilir. İkili ömür boyu süren dostlukları boyunca Alman müziğinin gelişimine katkı sağlamışlar ve eserlerinin gelişimi için fikir alışverişinde bulunmuşlardır. Bu fikir alışverişleri Mendelssohn'un op.64 Keman Konçertosu'nu besteleme aşamasında yoğun bir şekilde gerçekleşmiştir. Şüphesiz ki Mendelssohn'un bu konçertoyu yazma sürecinde fikirlerine en güvenebileceği isimlerden birisi David'dir. Besteci, ilk bölümde de söz edildiği gibi David'in çalıcılığında etkilenmiş ve kendisi için bir keman konçertosu yazacağını 1838 tarihli David'e yazdığı mektubunda belirtmiştir. Konçertonun el yazmasında resmi bitiş tarihi 16 Eylül 1844 yazmaktadır. Ancak basım yılı 1845'tir.

Op.64 Keman Konçertosu'yla alakalı birçok kaynakta eserin tüm oluşum süreci boyunca, Ferdinand David'in Mendelssohn'a yardımları olduğundan söz edilir. Fakat George Grove eserin bitiş tarihi ile basım tarihi (1844-1845) arasındaki değişikliklere özellikle dikkat çekmiştir. Grove eserin 1844 yılında tamamlanan baskıdan önceki notayla, 1845 prömiyerindeki notayı karşılaştırır (şekil 2.1, şekil 2.2). Aynı zamanda ikili arasında bu dönemde gerçekleşen mektupları da inceler. İkilin eser üzerindeki titiz çalışması Mendelssohn'un David'e gönderdiği 19 Şubat 1845 tarihli mektubunda görülmektedir;

“David, konçerto için gösterdiğin sabırdan dolayı sana minnettarım. Bu eser yüzünden sana yük olduğum için beni lütfen bağışla.

Kadanstan önceki ölçünün tekrarlanmaması gerektiğini düşündüm. Bu yüzden oraya *Cadenza ad libitum* yazısı ekledim. Böylece arpejler isteğe göre uzun veya kısa olacak. Dört onaltılıktan oluşan yaylar *fortissimo* ve *pianissimo* olsa da aynı yayla olacak. Bu durumda bütün on altılık arpejler *staccato* yayla çalınacak. Ama senin için çelişkili olursa değiştirebilirsin.

Lütfen birinci bölümün sonunu tamamen dilediğin gibi değiştir. Ayrıca son bölümün sonundaki oktavları da çıkartmayı düşünüyorum. Onaylarsan sevinirim. Tekrar başına açtığım tüm bu dertler ve bu aceleyle yazılmış sözler için özür dilerim. Eşine sevgiler” (Grove, 1906, s. 615)

Mektupta da görüldüğü gibi Mendelssohn David'in eser hakkındaki fikirlerini oldukça önemsemektedir. Ayrıca David'den ilk bölümün sonunu istediği gibi değiştirmesini talep etmesi büyük bir güvenin de göstergesidir. Mendelssohn'un bu çeşit değişiklik talepleri keman konçertosuyla alakalı olan birçok mektubunda görülebilir (Grove, 1906). Özellikle bazı kaynaklarda David'in kadans üzerindeki değişikliklerine vurgu yapılır. Bugün seslendirilen kadansın Mendelssohn'un yazdığı orijinal kadans olmadığı, David'in düzenlediği kadans olduğu kaynaklarda belirtilmiştir (Keller, 2019). Eserin prömiyeri 13 Mart 1845 tarihinde Gewandhaus'da Ferdinand David solistliğinde gerçekleştirilmiştir. Ancak Mendelssohn'un rahatsızlığı sebebiyle orkestra Niels W. Gade tarafından yönetilmiştir.

Şekil 1. Mendelssohn op.64 Keman Konçertosu, ilk bölüm, basılan notayla el yazması nota arasındaki farklılıklara örnek

(Grove, 1906)

Şekil 2. Mendelssohn op.64 Keman Konçertosu, son bölüm, basılan notayla el yazması nota arasındaki farklılıklara örnek

(Grove, 1906)

Meltzer op.64 Keman Konçertosu'nu Mendelssohn'un Yaylı Çalgılar Okteti ve Bir Yaz Gecesi Rüyası eserleriyle birlikte zirve noktası olarak tanımlar (Meltzer, 2020). Bu eser bestelendiği andan itibaren günümüzün en önemli keman konçertoları arasında yerini almıştır. Günümüzde bu kadar önemli olmasında dönemine getirdiği yeniliklerin de büyük payı vardır. Bu yenilikler başka bir araştırmancının konusudur. Ancak görüldüğü üzere Ferdinand David'in bu yeniliklerdeki emeği oldukça büyüktür.

David'in Mendelssohn'un eserlerinde icraya yönelik etkisi en çok op.64 Keman Konçertosu'nda görülse de bununla sınırlı kalmamaktadır. Op.44 numaralı üç yaylı çalgılar kuartetinin prömiyeri Ferdinand David'in grubu tarafından gerçekleştirilmiştir. Genel olarak op.44 kuartetlerin Ferdinand David için yazıldığı düşünülür. Ancak Mendelssohn bu eserini İsveç Prensi Gustav'a ithaf etmiştir (MacDonald M. , 2014).

David'in Schuman'ın eserlerindeki etkisinden bahsetmek de mümkündür. Ünlü besteci op.121 numaralı ikinci keman ve piyano sonatını David'e adanmıştır (Anderson, 2015). Bazı kaynaklarda Schumann'ın her iki sonatını da David'e ithafen yazdığı belirtilir (Tuncer, 2019). Bestecinin bu sonatları yazmasında başlıca ilham kaynaklarından birinin David olduğu ünlü kemancının Schumann'a yazdığı 18 Ocak 1850 tarihli notta da anlaşılmaktadır; "Klarnet ve piyano için yazdığın *Fantasiestück* eserine hayranım. Neden keman ve piyano için bir şeyler yazmayı düşünmüyorsun? Bu alanda çok az eser var ve açıkçası bunu senden daha iyi kim yapar bilmiyorum" (Albrecht, 2013, s. 4). İlk sonatın prömiyeri (op.105) David, ikinci sonatın prömiyeri ise (op.121) Joachim tarafından gerçekleştirilmiştir (Markow, 2013).

Bazı kaynaklarda Schuman'ın ikinci sonatını ilk sonatından memnun kalmadığı için yazdığı belirtilir (Albrecht, 2013). İkinci sonatın giriş akorlarındaki temel notalar bestecinin sonatı David'e adanmasının bir sembolü olarak Re-La-Fa-Re notalarından oluşur. Alfabetik olarak bu notaların karşılıkları D-A-F-D harfleridir (DAvid FERdinanD) (şekil 2.3) (Anderson, 2015). Albrecht'e göre Schumann bu sonatında Bach'tan izler de taşır. Bölüm içerisindeki sekans hareket Bach'ın füglerini çağırır. Aynı zamanda ana temanın karakteri ikinci partitanın Chaconne bölümünü anımsatmaktadır (Albrecht, 2013). Bach ile kesişen bu noktada

David'in kendi döneminden önceki bestecilerin eserlerine olan etkisinden bahsetmek yerinde olacaktır.

Şekil 3 Schumann op.121 Keman ve Piyano Sonatı, giriş kısmı

David'in dönemine etkileri eski müzik üzerine olan çalışmalarında da görülmektedir. Özellikle Bach'ın keman eserlerini tekrar gündeme getirmesi keman repertuarının oluşumu açısından üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. David Bach'ın keman eserlerini yeniden gündeme getirerek öncü bir rol üstlenmiştir. Ancak o dönemde Almanya'da eski müziğin tekrar gün yüzüne çıkarılması Mendelssohn'la başlamıştır. Mendelssohn'un 1829 yılında Bach'ın St. Matthew Passion yapıtını yönetmesi eski müziğe yönelik kapsamlı araştırmaların bir başlangıcını oluşturur. Ferdinand David'in öncü olduğu nokta Bach'ın sadece keman müziği üzerinedir. Özellikle solo sonat ve partitaların günümüz keman repertuarının en çok çalınan eserlerinden biri haline gelmesi Ferdinand David'in araştırmalarının bir sonucudur. Bütün birikimlerini kendinden sonraki nesillere aktararak keman repertuarına farklı bir yön vermiştir. Bach Solo Sonat ve Partitalar'ın bugün birçok kemancının konser programında yer alması, birçok yarışma ve festivalde zorunlu veya isteğe bağlı olarak seslendirilmesinde Ferdinand David'in etkisi oldukça büyüktür.

Daha detaylı değinmek gerektiğinde David'in J.S. Bach Solo Sonat ve Partitalar üzerine gerçekleştirdiği çalışmaların performans ve düzenleme olarak iki yönlü olduğu görülmektedir. David Partita ve Solo Sonatlara ilk kez 8 Şubat 1840 yılında Gewandhaus'da gerçekleştirilen bir oda müziği konserinin programında yer verir. Bu konserde Partita'lar içerisinde sadece re minör partitanın Chaconne ve mi majör partitanın Prelude bölümlerini seslendirmiştir. Eser solo keman için yazılmış olmasına rağmen konserde Mendelssohn piyano ile eşlik etmiştir. Sevier'e göre Bach Solo Sonat ve Partitalar'ın bunca zaman ilgiden uzak oluşunun iki sebebi vardır. Bunlardan birisi, solo keman ile seslendirilmesinin zorluğu (birçok farklı enstrüman için uyarlanmasının sebebinin de bununla açıklar), diğeri de dönemin müzik aydınlarının solo eserlerde eşlik olmamasından kaynaklı olarak estetik yoksunluk hissetmeleridir. Mendelssohn'un bu konserde David'e eşlik etmesi de aynı sebeplerle açıklanabilir (Sevier, 1981).

David bu konserden sonra Bach Solo Sonat ve Partitalara konser programlarında sürekli olarak yer vermeye başlamıştır. Ayrıca öğrencilerinin repertuar seçimlerinde de onları bu eseri çalmaya teşvik etmiştir. En önemli öğrencilerinden olan Joachim Londra'da on iki yaşındayken verdiği konserde Bach Sonatlar içerisinde Adagio ve Fugue bölümlerini seslendirmiştir. Sol Minör ve Do Majör sonatların her ikisinde de Adagio ve Fugue bölümleri yer alır. Yine Sevier'e göre bahsi geçen bölümler Sol Minör sonata aittir. Buna sebep olarak Sol Minör sonatın daha kolay olması ve Joachim'in konserlerinde genellikle Sol Minör sonata yer vermesini gösterir. (Sevier, 1981).

David'in Bach Solo Sonat ve Partita üzerindeki düzenlemeleri ele alındığında sadece yay, parmak numarası ve dinamiklerle sınırlı olduğu görülmektedir. Edisyon içerisinde notanın orijinal versiyonuna da yer verilmiştir. J.S. Bach Solo Sonatlar ilk kez 1802 yılında Simrock tarafından basılmıştır. Bu yıldan önceki basımı 1798 olarak bilinse de bu basım sadece sonatları

kapsar, partitalar yer almaz (Sevier, 1981). 1802 yılında Partita ve Sonatlar olarak basımı ilk kez Simrock tarafından gerçekleştirilmiştir. 1843 yılında da Ferdinand David kendi yay ve parmak numaralarıyla eseri düzenlemiş Kistner tarafından basılmıştır. Ferdinand David'in bu düzenlemesi J.S. Bach Solo Sonat ve Partitalar'ın ilk düzenlemesi olarak kabul edilir. Bundan sonraki düzenlemelerin çoğu bu düzenlemeden referans alınarak yapılmıştır (Papadopoulou, 2014).

David'in 1867 yılında yayımlanan ve üç setten oluşan *Hohe Schule des Violinspiels* kitabı kendisinin Bach dışındaki klasik ve barok dönem bestecileri üzerine olan çalışmalarına bir örnektir. Vivaldi, Corelli, Handel, Tartini gibi bestecilerin eserlerinden oluşturulan kitapta en dikkat çeken eserlerden birisi günümüzde de çok seslendirilen Tomaso Antonio Vitali'nin Chaconne eseridir. Ferdinand David'in bu kitabında Vitali Chaconne'a yer vermesinden sonra bu eser günümüzün en çok seslendirilen eserleri arasında yerini almıştır (Burson, 2013)

David ayrıca günümüzde en çok tercih edilen Paganini, Rode, Fiorillo, Gaviniès gibi etütleri kendi yazdığı yay, parmak numaraları ve dinamiklerle düzenlemiştir. İlk edisyon olmasa da ilklerden sayılan Paganini 24 Kapris düzenlemesi 1854'te yayımlanmıştır. Aynı zamanda Schumann'ın Paganini Kapris'ler için yazdığı piyano eşliğini de kendi düzenlemesiyle birleştirmiştir (Stowell, University of Huddersfield, 2011).

David'in çabaları Beethoven'ın eserlerinde de kendini gösterir. Beethoven Keman ve Piyano Sonatları'nın hepsinin bir arada olduğu edisyon ilk kez Ferdinand David tarafından yapılmış ve 1868 yılında Edition Peters tarafından basılmıştır. Ayrıca Beethoven'ın Kreutzer Sonatı, David ve Mendelssohn'un öncülüğünde 19. yüzyılın en çok seslendirilen sonatlarından biri haline gelmiştir (Brown, 2014). Aynı gayretler yaylı çalgılar kuartetlerinde de görülür. David yıllar boyunca grubuyla birlikte Beethoven'ın tüm yaylı kuartetlerini seslendirmiş ve bu kuartetlerin Almanya'da tanınmasında öncü olmuştur. David'in üyesi olduğu Gewandhaus Quartet grubu Beethoven'ın op.74 numaralı kuartetinin prömiyerini gerçekleştirmiştir (Savin, 2012). Ayrıca Op. 133 yaylı kuartet (Gross Fuge) Almanya'da ilk kez David'in (Ferdinand David Quartet) grubu tarafından seslendirilmiştir. Mahaim ve Levin'e göre David'in bu eseri seslendirmesi büyük bir cesaret örneğidir. (Mahaim & Levin, 1996).

Görüldüğü gibi Ferdinand David'in dönemine etkileri günümüz için kırılma anları olarak nitelendirilebilir. Bugün Mendelssohn op.64 Keman Konçertosu neredeyse bütün kemancıların repertuarlarında bulunur. J.S. Bach Solo Sonat ve Partitalar keman repertuarının en çok seslendirilen eserleri arasında yer alır. Schumann Keman ve Piyano Sonatları da günümüzde birçok kemancının resitallerinde seslendirmek için tercih ettikleri eserlerdendir. Bunlar ve bölüm içerisinde görülen diğer eserlerdeki etkileriyle David'in günümüz keman repertuarına farklı bir yön verdiği görülmektedir.

2.2. Eğitimci Olarak Dönemine Etkileri

Ferdinand David 1843'te başlayıp yaşamının sonuna kadar sürdürdüğü öğretmenliği boyunca, yetiştirdiği birçok öğrenciyle Alman keman ekolünde önemli bir yer edinmiş ve yıllarca edindiği birikimlerin sonucu olarak keman repertuarına iki adet metot kitabı kazandırmıştır. Bu kitaplar günümüzde çok tercih edilmese de 19. yüzyıl keman eğitiminde tercih edilen önemli metotlar arasında olmuştur.

Ferdinand David eğitimcilik hayatına 1843 yılında Leipzig Konservatuarı'nın kuruluşuyla başlamıştır. Onunla birlikte Leipzig, 19. yüzyıl keman eğitiminde önemli merkezlerden biri haline gelmiştir (Erdal, 2010). Yetiştirdiği birçok öğrenci dünya çapında tanınmış veya kemana farklı anlayışlar kazandırmış kişilerdir. İlk bölümde bahsedilen, David'den "olağanüstü öğretmen" ve "kusursuz sanatçı" olarak söz edilen The Musical Times makalesinde, David için ayrıca şu sözlere de yer verilmiştir; "otuz yıllık profesörlüğü boyunca, sınıfında okuyan birçok öğrenciye yeteneğinden izler bırakan kişidir" (The Musical Times, 1906).

Joseph Joachim, August Wilhemj ve Henry Schriadiack gibi önemli kemancılar David'in sınıfından çıkmış öğrencilerdir. Bu öğrenciler keman icracılığına 19. yüzyılda yeni anlayışlar kazandırmıştır. Joachim, kendisi için Brahms Keman Konçertosu, Dvorak Keman Konçertosu, Schumann Keman Konçertosu gibi eserler ithaf edilen önemli bir kemancı olmuştur. August Wilhemj Almanya'da geleceğin Paganini'si olarak tanınmış, birçok eserin prömiyerini gerçekleştirmiş ve önemli kemancıların yetiştirilmesine katkı sağlamıştır. Henry Schriadiack bugün birçok etüt kitabını kullandığımız önemli bir kemancı ve pedagoğtur. Bu kemancılar dışında Wilhelm Joseph von Wasielewski ve Richard Sahla'da David'in yetiştirdiği önemli öğrencilerdendir.

Tüm bu öğrenciler arasında Joachim, bazı önemli eserleri keman repertuarına kazandırması açısından diğerlerinden ayrı tutulur. Bu eserler arasında en önemlilerden birisi şüphesiz günümüzde de oldukça çok seslendirilen Brahms Keman Konçertosu'dur. Bu konçerto Brahms ve Joachim iş birliğinin bir ürünü olarak günümüz keman repertuarının en çok seslendirilen eserleri arasında yerini almıştır. Lee Brahms-Joachim ilişkisini Mendelssohn-David ve Beethoven-Clement ilişkisine benzetir. Her üç işbirliği sonucunda keman repertuarına üç büyük keman konçertosu kazandırılmıştır (Lee, 2011). Brahms-Joachim ilişkisi detaylıca incelenmesi gereken başka bir araştırma konusudur. Bu kısımda David-Joachim ilişkisinden söz etmek gerekir.

Joachim beş yaşında kemana başlamıştır. İlk öğretmeni Stanisław Serwaczyński'dir. On bir yaşındayken kuzeni tarafından Leipzig'e getirilir. Burada Mendelssohn'la tanışır ve fikirlerini almak için kendisine bazı eserler çalar. Mendelssohn Joachim'i dinledikten sonra kendisinin konservatuvarda eğitim almasına gerek olmayacak kadar iyi olduğunu, çalışmalarına kendi başına devam etmesini, ara sıra da David'le ders yapması gerektiğini söylemiştir (Moser, 1901).

Bazı kaynaklarda David ve Joachim arasında, standart bir öğretmen-öğrenci ilişkisi olmadığına dair görüşlere yer verilmiştir. Bu durum genellikle Joachim'in David'in resmi öğrencisi olmayışıyla bağdaştırılır (Eshbach, 2013). Ayrıca genç kemancının küçük yaştaki olgun icracılığının ve bu sebepten dolayı detaylı bir eğitime ihtiyacı olmayışının da bu görüşlerin olmasında etkisi vardır. Ancak David'in Joachim'i doğru şekilde yönlendirmesi, bu görüşlerin mevcudiyetine rağmen, öğrencisi üzerindeki etkiyi kanıtlar niteliktedir. Joachim'in, repertuarında henüz küçük yaşındayken Bach, Mendelssohn ve Beethoven gibi bestecilerin eserlerini bulundurması David'in yönlendirmesiyle olmuştur. Genç kemancı Bach solo sonatlardan bazı bölümleri ilk kez seslendirdiğinde henüz on iki yaşındadır (Sevier, 1981). Aynı durum Mendelssohn ve Beethoven keman konçertoları için de geçerlidir. David Mendelssohn Keman Konçerto'sunun prömiyerini gerçekleştirdikten hemen sonra Joachim'in repertuarı için de bu eseri seçmiştir. Ayrıca David dışında Mendelssohn'la bireysel olarak bu eseri çalışma fırsatı bulan ikinci kişi Joachim'dir. Genç kemancı Beethoven Keman Konçertosu'nu seslendirdiğinde de henüz on iki yaşındadır. 1806 yılında ilk kez Franz Clement tarafından seslendirilen eser dinleyicinin yeterli ilgiyi göstermemesi sebebiyle uzun süre unutulmuş, 1844 yılında Joachim tarafından tekrar seslendirilerek beğeni toplamış ve keman repertuarına kazanımı sağlanmıştır (Dotsey, 2019). David'in repertuar seçiminin öğrencisini yönlendirmedeki etkisi, Joachim'in henüz küçük yaşta seslendirdiği bu eserlerde görülür. Joachim'in ilerleyen yıllarda önemli bir kemancı olduğu düşünüldüğünde, bu etkinin genç kemancının geleceğine dair olumlu izler taşıdığı olduğu anlaşılmaktadır.

David yıllar süren eğitimcilik kariyerindeki birikimlerinin sonucu olarak *Violinschule* metot kitabını yazmıştır. Kitabın basımı 1863 yılında gerçekleşmiştir. Kitap keman eğitimini temel seviyeden en üst seviyelere kadar öğretme amacı taşır. Bu kitabı op.34 ve op.35 numaralı *Zur Violinschule* kitapları takip eder. *Zur Violinschule*, *Violinschule* metodunda öğrenilen tekniği pekiştirmek için yazılmış etütlerden oluşur. *Violinschule* kitabının detaylı incelemesi ve *Zur Violinschule*'den bazı örnekler Jong'un araştırmasında görülebilir (Jong, 2012).

Şekil 4. Violinschule kitabından örnek

Şekil 5. Zur Violinschule kitabından örnek

David'in *Violinschule* metodu yayımlandığı yıl itibariyle 19. yüzyılda en çok kullanılan metotlar arasında yer almıştır. Birçok eğitimci Rode ve Kreutzer metotları yerine David'in metodunu tercih etmiş, 1870 yılında kitabın İngilizce'ye çevirilmesiyle daha çok eğitimci ve öğrenciye ulaşması amaçlanmıştır (Jong, 2012). Bu metodun o dönem yaygın şekilde kullanılma sebebi Moritz Hauptmann'ın *The Musical World*'de yayımlanan makalesinde açıkça görülmektedir; "Metot İtalyan, Fransız ve Alman metotlarındaki gerekli olan herşeyi içerisinde barındırır." (Hauptmann, 1863, s. 775). *Violinschule*'ye 19. yüzyılda gösterilen ilgi günümüzde gösterilmemektedir. Jong buna sebep olarak 20. yüzyılda Amerika Birleşik Devletleri'nin yeni metotlarla birlikte keman eğitiminde merkez konumuna gelmesini gösterir (Jong, 2012). Başka bir perspektiften bakıldığında, David'in Amerika Birleşik Devletleri'nin keman eğitiminde merkez konuma gelmesine olumlu yönde etki ettiğini görmek mümkündür. 2018 yılında yayımlanan bir araştırmada 1843-1918 yılları arasında Leipzig'de bulunan Amerikalı öğrencilerin ülkelerine geri döndüklerinde kendi müzik kültürlerine olan etkileri incelenmiştir. Bu incelemede Ferdinand David'in bazı öğrencilerinin eğitimlerinin bir sonucu olarak kendi ülkelerindeki keman çalım ve eğitimine olan katkıları görülmektedir (Pepple, 2018). Böylelikle Ferdinand David'in Amerika Birleşik Devletleri'ndeki keman eğitimine dolaylı yönden etkisi olduğu anlaşılmıştır.

Günümüzde David'in eğitimcilik yönü detaylı şekilde ele alınmamaktadır. Ancak bu yazıdan da anlaşıldığı üzere sadece Joachim'e olan etkisi bile daha çok detaylandırılabilir bir çalışma konusudur. 19. yüzyıl Alman Keman Okulu'nun diğer keman ekolleri içerisinde değer kazanmasında David'in eğitimcilik faktörü oldukça önemlidir. Joachim'in öğrencisi Moser Alman Keman Okulu'nun kazandığı bu değeri şu sözlerle vurgular; "Yüzyıllar önce birçok Alman müzisyen keman çalmayı öğrenmek için o zamanlar çalgı müziğinin merkezi olan İtalya'ya giderdi. Şimdi İtalyan ve Fransız öğrenciler atalarının nasıl çaldığını öğrenmek için Almanya'nın başkenti Berlin'e gelmektedir" (Moser, 1901). Moser'in bu sözleriyle

bağdaştırıldığında David'in, Joseph Joachim, August Wilhelmj ve Henry Schradieck gibi önemli kemancıları yetiştiren kişi olarak Alman Keman Okulu'nun değer kazanmasında büyük gayretler gösterdiği açıkça görülmektedir. Saygı değer bir ekol olduğu kabul edilen Alman eğitim sisteminden yetişmiş bu kemancıların eğitim süreçlerinin detaylıca incelenmesinin günümüzde de öğrenci yetiştirilmesine çok yönlü fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

3. Sonuç

Bu yazı içerisinde Ferdinand David'in hayatı ve dönemine etkileri genel hatlarıyla incelenmiştir. İlk bölümde yaşamı, uzun bir kısmını Leipzig'de geçirmesinden ötürü, Leipzig öncesi dönem ve Leipzig dönemi olarak ikiye ayrılmıştır. Leipzig öncesi dönemde görüldüğü üzere David'in yaşamı, Mendelssohn'la aynı yerde ve yakın zamanlarda doğmasından ötürü birlikte ele alınmıştır. Aynı yerde doğmalarına rağmen yıllar boyunca tanışmalarının sebebinin, o dönem Avrupa'da gerçekleşen bir takım maddi ve politik sıkıntılar olduğu anlaşılmaktadır. Bu politik sıkıntılar aynı zamanda David'in doğduğu dönemdeki koşulların yansımalarıdır. Leipzig öncesi dönemde David'in ilk keman derslerinden ve kardeşi Louise ile verdiği ilk konserlerinden de söz edilmiştir. Genç kemancının Mendelssohn'la tanışması bu konserler sırasında gerçekleşmiştir. Böylece David'in kariyerinin şekillenmesinde bu konserlerin büyük önem taşıdığı anlaşılmıştır.

Leipzig döneminde, David'in, Leipzig şehrindeki müziğin gelişimi için gösterdiği gayret tarihsel süreç içerisinde ele alınmıştır. Bunun sonucu olarak Gewandhaus Orkestrası'ndaki performansıyla toplumda iyi izlenimler bıraktığı görülmektedir. Ayrıca kariyerinin yükselişyle birlikte başka şehirlerde verdiği konserlerden de söz edilmiştir. Bu konserler Leipzig şehrinde gelişmekte olan müziği dış ülkelere tanıtmaya amaçlı gerçekleştirilmiştir. Bölümde ayrıca Leipzig Konservatuarı ve David'in eğitimcilik kariyerinin oluşma süreçlerine de yer verilmiştir.

İkinci bölümde David'in dönemine etkileri keman repertuarına katkıları ve eğitimciliği yönlerinden incelenmiştir. Keman repertuarı kapsamında ele alındığında, kendi dönemi ve kendinden önceki dönemler olmak üzere birçok önemli bestecinin eserlerini repertuvara kazandırmada etkisi olduğu görülmüştür. Özellikle J.S. Bach Solo Sonat ve Partitalar, Mendelssohn op.64 Keman Konçertosu, Schumann Keman ve Piyano Sonatları ve daha birçok barok ve romantik dönem eserinin günümüz keman repertuarına kazanımı düşünüldüğünde, David'in döneminin keman repertuarıyla beraber günümüz keman repertuarına da yön verdiği sonucuna ulaşılır.

Ünlü kemancının eğitimcilik yönü incelendiğinde Joseph Joachim, August Wilhelm, Henry Schradieck gibi ilerleyen yıllarda keman çalımına yön veren önemli kemancılar yetiştirdiği görülmüştür. Joachim-David ilişkisine Joachim'in günümüze kazandırdığı eserler kapsamında ayrıca değinilmiştir. Aynı zamanda yayımladığı metot kitabının 19. yüzyıl için önemi vurgulanmış ve bu öneme rağmen günümüzde neden tercih edilmediğine dair görüşe yer verilmiştir.

Tüm bu incelemeler okuyucuyu David'in keman eğitimi ve icrasının gelişimi üzerinde önemli gayretleri olduğu sonucuna ulaştırır. Bugün hala varlığını sürdüren ve Türkiye de dahil pek çok ülkenin çok sesli müzik icrasına etki etmiş bir ekolün kurucularından olan Ferdinand David'in hakkında yapılan araştırmaların yeterli görülmemesi, bunun yanında amaç ve önem kısmında da belirttiği üzere, bu konudaki kaynakların eksik oluşu bu incelemenin gerçekleştirilme sebeplerindedir. Bu konuda ilerleyen zamanlarda daha detaylı çalışmaların yapılması ve Ferdinand David'in müzik tarihi içinde keman eğitimi ve icrasındaki katkılarıyla da anılması amaçlanmaktadır.

Kaynakça

Albrecht, E. (2013). Schumann. *Schumann violin sonatas christian tetzlaff • lars vogt*, 4-7 Germany: Ondine.

- Anderson, M. (2015). Robert Schumann: music for violin and piano. *Schumann Violin Sonatas op.105 and op.121, 2-7*. Oslo: Lawo Classics.
- Bernstein, A. (1909). *Some Jewish witnesses for Christ*. London: Operative Jewish Converts' Institution.
- Brown, C. (2014). Beethoven Violin Sonatas. *Beethoven Sonatas For Violin and Fortepiano*, Nimbus Records.
- Burson, J. T. (2013). Ciaconna in G minor. *2013-2014 Guest Artist Series* (3). Kennesaw: Kennesaw State University. <https://www.allmusic.com> (Erişim tarihi: 24.12.2020).
- Chorley, H. (1841). *Music and Manners in France and Germany: A Series of Travelling Sketches of Art and Society* (3) Londra: Longman, Orme, Brown, Green, and Longmans.
- Dotsey, C. (2019, Şubat 15). *Houston Symphony*. houstonsymphony.org: <https://houstonsymphony.org/beethoven-violin-concerto/> (Erişim tarihi: 24.12.20).
- Erdal, A. (2010). *XVIII. Yüzyıl ve Erken XIX. Yüzyıl Müziğinin Keman Tekniği ve Yorumculuğuna Getirdiği Yenilikler*. (Sanatta yeterlik tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eshbach, R. W. (2013, Temmuz 9). *Joseph Joachim-biography and research*. josephjoachim.com: https://josephjoachim.com/2013/07/09/ferdinand-david/#_ednref10 adresinden alındı (Erişim tarihi: 20.12.20).
- Grove, G. (1906). Mendelssohn's Violin Concerto. *The Musical Times*, 611-615.
- Hauptmann, M. (1863). A Course of Instructive for the Violin by Ferdinand David. *The Musical World*, 775.
- Jong, C. (2012). *Rediscovering Ferdinand David's Violin Pedagogy Through His Violinschule And Zur Violinschule*. (Doktora tezi) Iowa: University of Iowa.
- Keller, J. M. (2019). New York Philharmonic. New York Philharmonic (s. 28). New York: New York Philharmonic.
- Ketenci, N. Y. (2005). *Alman keman ekolü*. (Yüksek lisans tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kneschke, E. (1868). *Das Conservatorium der Musik in Leipzig*. Leipzig: Breitkopf und Härtel.
- Lee, J. (2011). *The Influences of Performers and Composers on Selected Violin Works of Johannes Brahms*. (Yüksek lisans tezi). Wellington: New Zealand School of Music.
- MacDonald, M. (2014). Mendelssohn String Quartets. *Mendelssohn: Complete Works For String Quartet* (s. 6-15). West Sussex: Champs Hill Records.
- Mahaim, I., & Levin, E. (1996). The First Complete Beethoven Quartet Cycles, 1845-1851: Historical Notes on the London Quartett Society. *The Musical Quarterly*, 500-524.
- Markow, R. (2013, Şubat 18). *Vancouver Recital Society*. vanrecital.com: <https://vanrecital.com/2013/02/program-notes-augustin-hadelich/> (Erişim Tarihi: 18.12.2020).
- Meltzer, K. (2020). Felix Mendelssohn. *A Celebration of Isaac Stern* (55). Kansas: Kansas City Symphony.
- Mintelowsky, M. (2011, Nisan). *Zeit Online*. www.academics.com: <https://www.academics.com/guide/working-in-leipzig> (Erişim tarihi 20.12.2020).
- Moser, A. (1901). *Joseph Joachim a Biography*. London: Philip Wellby.

- Papadopoulou, V. (2014). Instructive Editions of J. S. Bach's Sonatas and Partitas for Solo Violin: History and Significance. *Understanding Bach*, 108-111.
- Pepple, J. (2018). *Americans at the Leipzig Conservatory (1843–1918) and Their Impact on American Musical Culture*. (Doktora tezi). Florida: Florida State University College of Music.
- Pieper, A. (2015). Music and Middle-Class Culture in Early. *Cultural and Social History*, 53-73.
- Richarz, M. (2009). The History of the Jews in Europe During the Nineteenth and Early Twentieth Centuries. *The Holocaust and the United Nations Outreach Programme* 75-87. New York: United Nations.
- Richter, A. (2004). Aus Leipzigs musikalischer Glanzzeit: Erinnerungen eines Musikers. Leipzig: Lehmanns Verlag.
- Saller, R. S. (2018). Felix Mendelssohn Violin Concerto in E minor, op.64. *St. Louis Symphony Orchestra*, 22-23.
- Saving, M. (2012, Şubat 18). *The Beethoven Project 2011*. thebeethovenproject.com: <https://thebeethovenproject.com/the-early-performers-of-the-quartets-of-beethoven/> (Erişim tarihi: 3.01.2021).
- Sayder, O. (2012). *Siyasi Tarih İlk Çağlardan 1918'e*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Sevier, Z. D. (1981). Bach's Solo Violin Sonatas and Partitas: The First Century and a Half, Part 2. *Bach*, 21-29.
- Stowell, R. (2001). *The Early Violin and Viola A Practical Guide*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Stowell, R. (2011). *University of Huddersfield*. hud.ac.uk: <http://mhm.hud.ac.uk/chase/article/paganini-24-capricci-per-il-violino-solo-dedicati-agli-artisti-op-1-robin-stowell/> (Erişim tarihi: 26.12.2020).
- Taylor, M., & Jameson, P. (2000). *The Life of Mendelssohn*. New York: Cambridge University Press.
- The Musical Times. (1906). Ferdinand David. *The Musical Times*, 457-461.
- Tuncer, Y. (2019). *Robert Schumann'ın Re Minör Keman Konçertosunun İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Wenzel, S. (2016). Louise Dulcken. *Musik und Gender im Internet*, 1-6.
- Yağışan, N., & Aydın, N. (2013). Kemanın Tarihsel Gelişim Süreci ve Eğitimci Yorumcular. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 213-221.

ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.